

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 147/2017 vp) täydentämisestä

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 147/2017 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Hallituksen esitys eduskunnalle yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 147/2017 vp) täydentämisestä (HE 11/2018 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöjohtaja Silja Ruokola, liikenne- ja viestintäministeriö
- hallitusneuvos Ilkka Turunen, valtiovarainministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE 147/2017 vp) ehdotettu yksityistielaki korvaa voimassa olevan yksityisistä teistä annetun lain. Ehdotetun lain tavoitteena on luoda edellytykset yksityistieverkon kehittämiselle ja ylläpidolle nykyisissä olosuhteissa huomioiden muun muassa kaupungistumisen, maaseudun ikärakenteen muutokset sekä luonnonvaratalouden ja elinkeinoelämän tarpeet.

Yksityistielailta joustavoitetaan, kevennetään ja modernisoidaan erityisesti tiekuntia koskevaa sääntelyä. Jatkossa tiekunta voidaan esimerkiksi perustaa ja lakkauttaa ilman yksityistietoimitusta. Ehdotukseen sisältyy myös tiekunnan sisäinen oikaisumenettely, jota voidaan käyttää ennen asian saattamista viranomaisen ratkaistavaksi. Valiokunta kannattaa tavoitetta tiekuntien oman

Valiokunnan lausunto HaVL 10/2018 vp

vastuun lisäämisestä, mutta pitää samalla tärkeänä, ettei ehdotetuilla muutoksilla heikennetä hallintolain mukaisen viranomaisneuvonnan saatavuutta yksityistieasioissa. Neuvonnan avulla voidaan osaltaan hillitä kuluriskiä yksityisteihin liittyvissä riita-asioissa. Tämän lisäksi on syytä harkita joustavampia sovittelumahdollisuuksia riitojen ratkaisuun.

Kuntien tielautakunnat ehdotetaan lakkauttaviksi ja niille kuuluvat tehtävät siirretään muille viranomaisille. Tielautakuntien lakkauttaminen on saadun selvityksen mukaan osa kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseen tähtäävää toimenpideohjelmaa. Ehdotetuilla toimenpiteillä arvioidaan saavutettavan 2—3 miljoonan euron vuotuiset säästöt kuntasektorilla.

Kuntien tielautakuntien kunnan kadunpitovelvollisuuden arviointiin, tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen ja hallintopakkeinojen käyttämiseen liittyvät tehtävät siirretään maakuntauudistuksen yhteydessä perustettavaksi ehdotetulle Valtion lupa- ja valvontavirastolle (HE 14/2018 vp). Alkuperäisessä hallituksen esityksessä ehdotetaan maakuntauudistuksen aikataulusta johtuen, että esitykseen sisältyvät lait tulevat voimaan vuoden 2020 alusta. Kyseessä on maakuntalain (HE 15/2017 vp) täytäntöönpanoon liittyvä erillislaki.

Eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeväksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp) sisältyvän maakuntalakiehdotuksen 6 §:ssä ehdotetaan säädettävän maakunnan tehtävälaita. Maakunta hoitaa sille säädettyjä tehtäviä yhteensä 26 tehtävälalla ja voi lisäksi hoitaa tehtäviä viidellä tehtävälalla. Maakunnalla on näin ollen yhteensä 31 tehtäväkokonaisuutta (HaVL 3/2018 vp). Yksi näistä maakunnan tehtävälaloista liittyy yksityisteitä koskeviin valtionavustuksiin.

Valiokunta pitää ehdotettua yksityisteiden valtionavustuskriteerien karsimista sinänsä perusteltuina, koska uudet kriteerit korostavat alueellisia näkökohtia sekä kuntien ja maakuntien itsehallintoa. Kuntien avustusmahdollisuuksiin ei ehdoteta muutoksia. Avustusten myöntämisen kriteerit olisivat kuitenkin samat kuin valtionavustuksella, ja kunnan harkintavaltaa näin ollen rajoitettaisiin nykyisestä.

Täydentävässä hallituksen esityksessä (HE 11/2018 vp) yksityistielakiehdotuksesta ehdotetaan poistettavaksi maakuntauudistukseen kytkeytyvät säännösehdotukset, jotta laki voisi tulla voimaan jo 1.1.2019. Kuntien tielautakuntien lakkauttamisesta johtuvat muutokset toteutetaan tehtäväsiirroilla ELY-keskuksiin tai säilyttämällä tehtäväkokonaisuudet niissä ELY-keskuksissa, joissa niitä nykyisin pääosin hoidetaan. Maakuntien tehtäväksi kaavailtu valtionavustusten jakaminen ehdotetaan hoidettavaksi vielä vuonna 2019 ELY-keskuksissa, kuten nykyisinkin.

Yksityistielakiehdotuksen liityntä maakuntauudistukseen on saadun selvityksen mukaan vähäinen. Tästä syystä on arvioitu, että ELY-keskukset voivat hoitaa vielä vuoden 2019 ajan mainittuja ja vuonna 2020 maakuntiin ja Valtion lupa- ja valvontavirastoon siirtyviä tehtäviä. Tiekuksen koolle kutsumiseen valtuuttaminen ja teettämisuhan asettaminen ovat ELY-keskuksille uusia tehtäviä. Tehtäväkokonaisuus on kuitenkin pieni, eikä sillä arvioida olevan merkittävää vaikutusta ELY-keskusten tehtävämääriin.

Valiokunnan lausunto HaVL 10/2018 vp

Tarkoituksena on, että syksyllä 2018 annetaan erillinen hallituksen esitys, jossa otetaan huomioon maakuntauudistuksesta aiheutuvat muutostarpeet yksityistielakiin. Hallintovaliokunta tähdentää, että mainitun hallituksen esityksen valmistelussa on otettava huomioon ehdotettujen maakuntalain ja maakuntien rahoituslain sääntely sekä huolehdittava erityisesti siitä, että valtion talousarvion kautta maakunnille tuleva rahoitus yksityistietoiminnan avustamiseen toteutetaan ehdotetun maakuntien rahoituslain periaatteiden mukaisesti (HE 57/2017 vp).

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Hallintovaliokunta esittää,

että liikenne- ja viestintävaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 4.5.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Pertti Hakanen kesk
varajäsen Laura Huhtasaari ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Henri Helo